

כִּי תֵשָׂא

מה יש לנו פה?

בפרשת כי-תשא מצויים עניינים הפכיים לגמרי בתוכנם זה מזה: מול הזכרת לוחות הברית הראשונות ומעלותיהם, יש את מעשה העגל ושבירת הלוחות. בהמשך מסופר על תפילת משה, ראייתו בכבוד ה' ולוחות אחרונות – שהם עניין שונה לגמרי מהראשונות, ולסיום – "קרן עור פני משה" – מעלה מיוחדת במינה. נשאלת השאלה – מדוע עניינים אלו באים ברצף אחד? ובפרט פירוט מעלות הלוחות הראשונות דבר שלכאורה מקומו בפרשת משפטים, שם מדובר על נתינת לוחות אלו!

בכלל, כידוע, שם הפרשה לא סתם לקוח מהמילים הראשונות שלה, אלא יש לו משמעות הקשורה לכל ענייני הפרשה כולם, ומה הקשר בין השם "כי-תשא" שמבטא התרוממות ועילוי, לבין תוכן הפרשה המבטא לכאורה ירידה כל כך גדולה?

התשובות לשאלות אלו נעוצה בהבנת העניין המיוחד שבפרשה. לכל פרשה יש עניין מיוחד רק לה, ועניינה של פרשת כי-תשא הוא, שהיא מכילה בגלוי את כל מטרת וסדר בריאת העולם.

התחלה, אמצע, סוף

בבריאת העולם קבע הקב"ה שכל עניין יתחלק ל-3 שלבים: ראש העניין שהוא כוונת המעשה, התכנון שלו. לאחר מכן בא ה'תוך' – המעשה, הדבר עצמו. לסיום יש לנו את הסך-הכל והסיום של העניין. דוגמא לדבר נוכל לראות ברמז הטמון באותיות הראשונות: א' ב' ג'.

א' – היא האות הראשונה במילה "אנכי" שהיא המילה הפותחת את עשרת הדברות וכוללת בתוכה את כולם. הא' מרמזת אם כן על התורה שהיא קדמה לעולם, והיא גם מטרת בריאתו. זו הכוונה בבריאה, כמו שכתוב במדרש שה' ברא את העולם "בשביל התורה שנקראת ראשית".

ב' – היא האות הראשונה במילה "בראשית". זהו האמצע, הדבר עצמו – כל בריאת העולם והעבודה בו על פי הכתוב בתורה, על מנת לממש את כוונת הבריאה.

ג' – פותחת את המילה "גאולה" שהיא גמר, שלימות ותכלית כל הבריאה – כאשר התורה באה לידי ביטוי מוחלט בימות המשיח, כשעושים מהעולם דירה לה' שזו תכלית הבריאה.

למעשה ניתן למצוא את 3 השלבים בסדר השתלשלות הבריאה עצמה: קודם כל עלה ברצונו יתברך לברוא את העולם, אחר כך באה הבריאה בפועל, ולסיום יש לנו את שלימות הבריאה – בגאולה העתידה – על ידי מעשינו ועבודתנו פה בעולם.

השלבים בתורה ובפרשה

גם התורה עצמה נחלקת בהתאם לשלושת השלבים האמורים: התורה מתחילה ב"בראשית" כאשר האות הראשונה עצמה מכריזה שהעולם והבריאה כולה הם רק ב', בראשית. כל מה שנברא הוא רק בשביל התורה שקדמה לעולם, והיא הא'. הכוונה וההתחלה. אחר כך באה הבריאה וכל מה שמסופר בחמשת החומשים על המאורעות בעולם והעבודה להשלמת כוונת הבריאה. ובסיום התורה מסופר איך ה' מראה למשה "עד הים האחרון" – וכפי שמפרש רש"י – "עד היום האחרון" – עד הגאולה.

קעת נוכל להבין את רצף העניינים בפרשה, המבטאים את אותם שלושה שלבים:

לוחות ראשונות מבטאות את כוונת הבריאה – עליהם חקוקים 10 הדברות, החל מאנכי שהוא היסוד להכל. הם היו מעשה ידי ה', והם הנותנים את הכח להמשיך את ה' והג'. אולם היות שמדובר בגילוי אור מלמעלה בדרגה גבוהה מאוד, והעולם עדיין לא מוכן אליו מצד עצמו, לכן שייך שיהיה את עניין שבירת הלוחות וחטא העגל.

הירידה בחטא העגל ושבירת הלוחות רומזים על השלב השני, ב': הירידה לעולם (שנותנת את האפשרות לחטא). זאת, כדי שעל ידי העבודה בעולם, אפילו במצב של ירידה, ימלאו את כוונת הבריאה. למעשה, על ידי העבודה בשלב ב' מגיעים לשלב ג' בו העולם כבר מוכן מצד עצמו להארה האלוקית, ולכן אין שבירה.

הלוחות האחרונות מבטאות את הג': העלייה שבאה על ידי הירידה, מעלת בעלי התשובה שלמעלה מדרגת הצדיקים. ואכן, ללוחות אחרונות, שהיו מעשי ידי משה התווספו הלכות, מדרש ואגדות – כפליים לתושייה – שאלמלא החטא לא היו מקבלים אותם. דווקא ההתעלות בכח האדם, היא תכלית הבריאה, ומביאה את העילוי בלוחות האחרונות – שאין בהם שבירה כלל, עד שזה מביא לשלמות שלב ג' – הגאולה האמיתית והשלמה.

החטא כמקפצה

אולם, כיצד אפשר להשוות את הלוחות הראשונות (שניתנו מלמעלה) לחטא ושבירת הלוחות שבאים בגלל חסרון למטה (אי יכולת לקלוט את האור הנעלה)? אמנם הדבר מביא אחר כך לעליה נעלית עוד יותר, אולם זה בא על ידי חטא!

אלא ששלושת השלבים הללו הם סדר **שהקב"ה** קבע! ה' רצה שאחרי השלב הראשון יבוא השני, המהווה כאילו "ירידה" – ודווקא על ידו תתממש כוונת הבריאה, ונגיע לשלב השלישי, הסופי.

את הפסוק בתהילים "נורא עלילה על בני אדם" מפרשים חז"ל שה' כביכול 'גרם' לאדם הראשון לחטוא בחטא עץ הדעת, "עלילה נתלה בו", ה' הסית עליו את היצר-הרע, כדי להביא אותו לחטא זה. והחסידות מסבירה על כך

שלמעשה יהודי לא שייך בכלל לחטא ח"ו, אבל בגלל שה', בחסדו הגדול, רוצה להביא אותנו למדרגה הרבה יותר גבוהה, הרי נעשית ירידה זמנית, באופן חיצוני, כדי להגיע לעליה הרבה יותר גבוהה על ידי עבודת התשובה! מלבד הכלל של "ירידה לצורך עליה", הרי אצל היהודים, הירידה עצמה אינה ירידה, אלא הדרך לעליה נעלית יותר – שלא בערך לשלב הקודם. אנו רואים זאת בברור בדברי חז"ל בקשר לעגל: "לא עשו ישראל את העגל, אלא ליתן פתחון פה לבעלי תשובה", "לא היו ישראל ראוין לאותו מעשה", אלא, "גזירת המלך הייתה... כדי ליתן פתחון פה לבעלי תשובה" – כלומר כל חטא העגל בא כאילו 'במכוון' מה' כדי לתת אפשרות חזרה לחוטאים, וכך מגיעים למדרגה גבוהה הרבה יותר, עד הגאולה.

הכל "כי-תשא"

קעת נבין את הקשר בין שם הפרשה לתוכנה: אכן, הכל בפרשה הוא "כי-תשא" – התרוממות ועליה: לוחות ראשונות – פעלו בפשטות את עליית בני ישראל במתן תורה. ואפילו החטא והשבירה כל מציאותם אינה אלא על מנת להגיע לשלב התשובה, כולל גילוי כבוד ה' למשה, אמירת י"ג מידות הרחמים על ידי ה', ואת השלב האחרון – העלייה שבלוחות האחרונות, כולל קירון עור פני משה, ועד העלייה שבגאולה. זו גם הסיבה לכך שעניין זה כולו בא כאן, בין הציווי למשה על בניית המשכן לבין קיום הציווי – במקום לבוא לפניו, כפי שמתאים מבחינת סדר התרחשות הדברים. אלא, שהמשכן מבטא את תכלית כוונת הבריאה לעשות דירה לה' פה בעולם, ולכן אחרי הציווי על המשכן, מספרים לנו על שלושת השלבים דרכם ממלאים כוונה זו: א' ב' ג'... מתחילת הפרשה ממש, ועד סופה, היא מבטאת את שלושת השלבים: מתחילה ב"כי תשא את ראש בני ישראל" – הראש וההתחלה של הכל – בני ישראל והתורה שבשבים נברא העולם. בהמשך הפרשה – העגל ושבירת הלוחות – שזהו השלב השני, ובסוף הפרשה לוחות אחרונות ו"קרבן עור פניו" של משה. מעלה זו של "קרבן עור פניו" הגיעה כתוצאה של מצב הירידה בשלב השני, כשה' מצווה על משה להכין לוחות מעשה ידיו – מעשה האדם מביא את העלייה הגדולה ביותר בסוף, "קרבן עור פניו". אמנם משה שם "מסווה" כדי לכסות את האור, אך זאת רק כדי שבני ישראל יוכלו לקבל את האור, ולא יגיעו להתבטלות, וכאשר הוא מלמד תורה – הוא מסיר את המסווה, שכן לבני ישראל מצד מהותם האמיתית לא שייך המסווה, ובשעת לימוד התורה מהות זו מתגלה. מטרת המסווה אינה ההעלם, אלא בכדי שהגילוי יוכל להתקבל בעולם, ועל ידי עבודת היהודי בעולם, זיכוכו, והכנתו לקבלת האלוקות, נפעלת היכולת לקבל את הגילוי המושלם של הגאולה ש"ולא יכנף עוד מוריק, והיו עיניך רואות את מוריק" – שגם כפי שבני ישראל נמצאים ושייכים לעולם, יוכלו לראות את גילוי אור ה', ועד שיתגלה בעולם עצמו בלי מסווה.

גם בחיים זה כך...

ליהודי יש את הכח לפעול ביום-יום שלו את שלושת השלבים. הוא מתחיל את יומו ב"מודה אני" – ביטול לה'. עוד לפני שהוא אומר "אני" הרי הוא כבר "מודה אני". ה-א', היסוד וההתחלה של יהודי הוא הביטול והאיחוד עם הקב"ה. אחר כך, עדיין בשלב זה, באה התפילה והלימוד. בשלב ה-ב', יוצא היהודי לעבודת יומו – לעבוד בעולם בדרך של "משאו ומתנו באמונה" – גם העבודה לצורך הפרנסה חדורה בעבודת ה' וקיום שליחותו בעולם. ואז מגיע שלב ה-ג', חשבון הנפש שבתפילת ערבית ובקריאת שמע שעל המיטה, שמשלים את מעגל ההודאה לה' – "אך צדיקים יודו לשמך" בסיום ערבית, והביטול וההתמסרות אליו "בידך אפקיד רוחי" בקריאת שמע שעל המיטה. שלבים אלו באים לידי ביטוי לא רק במעגל היומי, אלא בכלל במעגל החיים. ובדורנו זה, דור הגאולה הדגש הוא על שלב ג', סיום ושלמות העבודה: להביא את ה-ג' של הגאולה האמיתית והשלמה. את הכח לכך יש לנו כיוון שיהודי, גם כפי שהוא נמצא בעולם, הוא חלק אחד, וקשור עם הקב"ה, וגילוי עניין זה מן הכח אל הפועל בא ממש שבודד – נשיא הדור שבכל דור, שהוא זה ש"תשא את ראש בני ישראל", עד שבכל אחד ואחד יש את בחינת משה רבינו שבקרב שזה נותן את היכולת לקבל את כל ההארות, ובכל אחד ואחד נפעל בדרגה מסוימת גילוי קרני ההוד, דבר שיתגלה במיוחד ובגלוי במלך המשיח בגאולה האמיתית והשלמה.

גילוי קרני ההוד - במשיח (מדברי הרבי בשיחה)

...אפילו בעומק הגלות – מאיר בכל התוקף והגילוי הכתר דקרני ההוד בבני ישראל. וזה נמצא בגלוי יותר ב"מאן מלכי רבנן", ה"שופטיך" ו"ועיצך" בכל דור ודור, עד לדורנו זה, החל מכבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר נשיא דורנו, כהכנה ל"ואשיבה שופטיך כבראשונה ויעצך כבתחילה" ובראשם – מלך המשיח, "וירם קרן משיחו"...

"המעשה הוא העיקר" - ההוראות לפועל המובאות בשיחה כולה:

לומר "מודה אני", גם הקטנים וקטני הקטנים מיד כשנעור משנתו.

לפעול את כל השלבים: החל ממודה אני-הביטול לה' והתפילה, דרך עבודת העולם "משאו ומתנו באמונה", ועד לחשבון נפש בערבית עם ההודאה לה' "אך צדיקים" ובקריאת-שמע שעל המיטה עם הביטול "בידך אפקיד רוחי".

להביא את הגאולה בפועל ממש – שזהו סיום ושלימות וגמר העבודה.

להרבות בשמחה מיום ליום בחודש אדר במיוחד.